

Изборни предмети у четвртој години студија

Студијски програм за образовање васпитача

школска 2025/26. година

Изборни методички курс II

- Методика дикције и реторике
- Млади јунак у савременом српском роману за децу – методички аспект
- Методички приступ теми смрти у поезији за децу и младе
- Од питања до теме
- Драмска уметност – методички аспект

Изборни методички курс III

- Интермедијалност књижевности за децу – методички аспект
- Поетика савремене поезије за децу – методички аспект
- Подстицање развоја ране писмености
- Методичко заснивање песама и кратких прича за децу
- Активности у природи
- Методика наставе енглеског језика (само за полазнике Модула енглеског језика)

Изборни методички курс IV

- Упознавање околине кроз покрет
- Деца у улози чувара природе
- Истраживачки процеси у ликовним активностима
- Хор IV

Изборни методички курс V

- Методика дигиталних компетенција
- Методика информатичког образовања
- Организација активности у настави енглеског језика (само за полазнике Модула енглеског језика)
- Практични аспекти наставе енглеског језика II (само за полазнике Модула енглеског језика; додатни изборни методички курс, уз доплату прекобројних ЕСПБ)

По наставном плану Факултета, студенти четврте године бирају поједан изборни предмет из наведених области (*Методички курсеви II, III, IV i V*). Заокружите, на основу предложеног програма, четири предмета које желите да слушате у седмом семестру.

Изборни методички курс II

МЕТОДИКА ДИКЦИЈЕ И РЕТОРИКЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Вељко Брборић

Циљ предмета: Поправљање знања из дикције и реторике и поправљање културе говора.

Садржај предмета: Настава *Методике дикције и реторике* треба да омогући студентима, будућим наставницима, да стекну нова и ваљано користе већ стечена знања из дикције и реторике. Предмет ће омогућити студентима да коригују грешке у говору и писању и да још боље схвате значај језика у комуникацији.

Студенти ће додатно обрађивати све битне елементе културе говора, дикције и реторике (говорни апарат, дисање, гласовни систем српског књижевног језика, српски књижевни акценат, акценатске целине, реченичну интонацију; правилност, логичност и јасност, сликовито излагање и изражавање, стил и његове особине.

Значај беседништва за општу културу и за наставнички позив. Комуникација, информација и језик. Култура говора и стилистика. Појам и елементи реторике. Говорник: гест мимика и кретање; аудиторијум и његове врсте; страх и трема; Основне врсте говора, припрема за држање говора.

Литература:

- **СЈП 2004:** Павле Ивић, Иван Клајн, Митар Пешикан и Бранислав Брборић, *Српски језички приручник*. Београд: Београдска књига.
- **Цветановић 2000:** Владимир Цветановић, *Основе културе говора и реторике*, Београд: Војноиздавачки завод.
- **Шипка 2008:** Милан Шипка, *Култура говора*. Нови Сад: Прометеј.

МЛАДИ ЈУНАК У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ РОМАНУ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 7 Фонд часова: 20–22 ECTS: 3 Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Јелена Панић Мараш

Садржај предмета: Појам и одређење књижевног јунака у књижевности за децу; Књижевни јунак у омладинском роману; Књижевни јунак у фантастичном роману; Књижевни јунак у постмодернистичком роману за децу; Типови књижевног јунака у савременом српском роману за децу: усамљено дете, осетљиво дете, сеоско дете у градској средини, предмети као јунаци и људи са друштвене маргине, измештено дете, дечаци и девојчице као носиоци различитог типа дискурса. Анализа и тумачење књижевног јунака у делима Дејана Алексића, Весне Алексић, Игора Коларова, Моме Капоре, Иване Нешић, Милорада Павића, Јасминке Петровић, Уроша Петровића, Градимира Стојковића, Гордане Тимотијевић и других савремених писаца по избору студента.

Циљ предмета: Упознавање студената са променама обликовања јунака у савременом српском роману за децу, присуством елемената медијске културе и оспособљавање за самостални рад на часу српског језика и књижевности. Студенти се кроз истраживачки рад, у форми есеја, оспособљавају за тумачење савремених књижевних дела.

Литература

- **Пијановић 2014:** Петар Пијановић, „Култни роман српске цинс-прозе“. *Изазови границе књижевности*. Београд: Учитељски факултет, 139–161.
- **Опачић 2019:** Зорана Опачић, *(Пре)обликовање детињства*, Београд: Учитељски факултет.
- **Панић-Мараш 2019:** Јелена Панић-Мараш, *Певање и приповедање*, Београд: Учитељски факултет.
- **Хант 2013:** *Тумачење књижевности за децу*. Београд: Учитељски факултет.

МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ТЕМИ СМРТИ У ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20–22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Владимир Вукомановић Растегорац

Циљ предмета

Припрема студената за: 1) одабир одговарајућих песничких текстова у којима је присутан мотив смрти за рад са децом и ученицима; 2) анализу одабраних текстова, при чему се у обзир узимају: различити аспекти тематизације смрти, разноврсне представе о смрти, осетљивост покретања ове теме у васпитно-образовном контексту, као и фактори који на избор текста и методички приступ њему утичу.

Исход предмета

Студент критички сагледава мотив смрти у поезији за децу и младе, тумачи аспекте њене тематизације и, сходно васпитно-образовном контексту, методички обликује анализу књижевног текста који тему смрти у себи садржи.

Садржај предмета

Основне представе о смрти са психолошког, социолошког, религиозног и уметничког гледишта. Психолошка сазнања о представама смрти код детета: време усвајања појма смрти и фактори који на то утичу. Научна сазнања о ставовима васпитача и учитеља о смрти у образовном контексту. Место мотива смрти у књижевности за децу и наставним програмима за први циклус образовања. Представе смрти човека, животиње и биљке у српској поезији за децу и младе: предзмајевска поезија за децу, поезија Ј. Ј. Змаја, Д. Максимовић, Б. Ћопића, Д. Радовића, М. Антића, Ј. Ршумовића. Аспекти тематизације смрти у књижевности за децу: емоције које прате смрт, поглед на посмртно трајање и осмишљање смрти; језички и стилски елементи у представљању смрти; интертекстуалне везе у тематизацији смрти. Рецепција текста и потенцијална библиотерапијска улога поезије за децу и младе која тематизује смрт (отварање простора да деца слободно поставе питања и изнесу недоумице у вези са овом темом кад за тим осете потребу, ублажавање страха и туге, развој емпатије). Разговор о смрти и потенцијалне корелације са другим васпитно-образовним областима у предшколском васпитању, односно са другим предметима у школском образовању.

Начин полагања предмета: Пре усменог испита, студенти у договору са предметним професором раде кратку анкету са учитељима. На усменом испиту, на основу јасних смерница које ће добити током предавања, студенти: 1) одговарају на пет кратких питања у вези са основним појмовима

образовања о смрти; 2) тумаче обликовање мотива смрти у одабраном тексту; 3) критички анализирају одабрани одговор учитеља из анкете.

Литература

1. **Божих 2018:** Снежана Божић, „Обрада мотива смрти у настави књижевности”. *Slavica Wratislaviensia*, 168, 615–629.
2. **Вукомановић Растегорац 2018:** Владимир Вукомановић Растегорац, „Смрт у српској поезији за децу: традиција једног табуа”. У: *Ако ти јаве: умро сам. Песме о смрти за децу и младе* (11–50). Београд: Дом културе Студентски град.
3. **Јанићијевић 2017:** Валерија Јанићијевић, „Методички приступ мотиву смрти у разредној настави”. *Иновације у настави*, 30 (3), 94–105.
4. **Крегоу 2013:** Хју Крегоу, „Могу ли приче да лече?” У: Хант, П. (прир.), *Тумачење књижевности за децу* (257–272). Београд: Учитељски факултет.
5. **Милашиновић 2020:** Јована Милашиновић, „Присуство теме/мотива смрти у предшколском васпитању”, *Иновације у настави*, 33 (3), 72–82.
6. **Спасић 2016:** Миљана Спасић, „Појам смрти из угла детета”. *Теме*, 40 (2), 525–540.

ОД ПИТАЊА ДО ТЕМЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: израда и одбрана писаног рада
■ Статус: изборни ■ проф. др Зорица Ковачевић
напомена: Курс ће се реализовати у групи до 25 студената.

Циљ предмета: Оспособљавање студената за креирање физичког окружења подстицајног за учење и истраживање деце у дејем вртићу и покретање и развијање тема/пројеката са децом.

Садржај предмета: Интегрисан приступ учењу кроз развијање тема/пројекта и потенцијали учења и истраживања деце кроз теме/пројекте; Покретање промена у простору; Покретање истраживања – повод и провокација; Проширивање истраживања – извори и места учења и партнери у заједничком учењу и истраживању; Различити начини изражавања деце; Документовање процеса заједничког учења и истраживања.

Литература:

- Буђевац, Н. и Ковачевић, З. (2020). Сагледавање детета и процеса учења у новим Основама програма предшколског васпитања и образовања. У: Опачић З. и Зељић Г. (ур.). *Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе* (463–476). Међународни научни скуп Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе, 20. мај 2019. Београд: Универзитет у Београду Учитељски факултет.
- Kovačević, Z. (2022). Šime se bavimo u vrtiću i zašto mislimo da je to važno?. *Research in Pedagogy*, 12(2), 391–406.
- Серијал приручника „Линије лета“ (2022) припремљених на Институту за педагогију и андрагогију са циљем подршке примени *Основа програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета”* у издању Министарства просвете, науке и технолошког развоја (*Водич за уређење простора у дејем вртићу; Водич за развијање теме/пројекта са децом; Стратегија заједничког развијања програма; Приручник за документовање*).

ДРАМСКА УМЕТНОСТ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: практично ■ Статус: изборни ■
проф. др Ана Миловановић

Садржај предмета:

Теоријска настава

Основни појмови теорије драмске уметности. (Теорија глуме Станиславског и теорија дечје игре („кад би“ и „дате околности“) у функцији развоја дечје стваралачке маште, асоцијативног мишљења и богаћења речника.)

Драматургија за децу. (Народна бајка као оптималан семантичко-структурални модел за драмско стваралаштво за децу. Драматизација српске народне бајке. Драматизација српске народне песме. Критеријуми (развојни, узрасни и критеријум усвојивости) селекције књижевних дела за драматизације и адаптације. Принципи драматизације и адаптације.)

Позориште за децу. (Дечје игре глуме и позоришта. Дечја говорна карактеризација драмског лика. Сценографија у позоришту за децу. Костим у позоришту за децу. Музика у дечјем позоришту. Позоришна режија за децу.)

Методика драмског васпитања. (Основне методе, облици и начини примене драмске уметности у раду са децом школског узраста. Васпитни, образовни и терапеутски потенцијали драмске уметности. Драмска уметност у функцији разумевања и усвајања српске књижевности највиших естетских вредности код деце млађег школског узраста.)

Практична настава

I Примена драмске уметности у разредној настави.

1. Примена драмске уметности у настави српског језика. (Драмске активности у функцији усвајања стандардних прозодијских елемената српског језика Драмске активности у функцији развоја фонетског слуха за гласове српског језика. Драмске активности за обогаћење дечје лексике и флуентности говора.)
2. Примена драмске уметности у настави математике.
3. Упознавање природе и друштва кроз драмске активности.
4. Креација и израда позоришних костима и сценографије у функцији наставе ликовног васпитања.
5. Дечје игре са елементима драме и позоришта у настави физичког васпитања.
6. Вокално-инструментално извођење и збор музике за дечје позориште у функцији наставе музичког васпитања.

II Примена драмске уметности у слободним активностима.

7. Припрема и извођење драмских представа деце млађег школског узраста.
8. Игре драматизације. (Критеријуми /развојни, узрасни и критеријум усвојивости/ селекције тема из свакодневног живота детета за игре драматизације. Игре драматизације у функцији припреме и извођења драмских представа деце.)
9. Дечји мјузикл.

Циљ предмета:

Упознавање студената са:

- основним знањима и умењима из области драмске уметности неопходним за стваралачку примену драме у раду са децом млађег школског узраста
- методологијом и различитим приступима/методама у примени драмске уметности у разредној настави и слободним активностима
- различитим приступима/методама у процесу припремања драмских представа деце млађег школског узраста.

Напомена: Студенти полажу испит тако што осмишљавају и изводе једну драмску игру у разредној настави или слободним активностима.

Литература:

- **Беловић 1991:** Мирослав Беловић. Позориште од сна и збиље. *Сцена.* (4-5).
- **Миловановић 2002:** Ана Миловановић. *Српска бајка у драми за децу.* Београд: Задужбина Андрејевић.
- **Миловановић 2022:** Ана Миловановић. Слатка математика. У: Читанка за други разред. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Миловановић 2008:** Ана Миловановић. Елементи српске народне бајке у драмским текстовима за децу на српском језику. *Књижевност за децу у науци и настави,* Јагодина: Педагошки факултет у Јагодини.

Додатна литература:

- **Беловић 1994:** Мирослав Беловић. *Уметност позоришне режије.* Београд: Универзитет уметности у Београду: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Виготски 2005:** Лав Виготски. *Деја машта и стваралаштво.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Јевтовић 2010:** Владимир Јевтовић. *Мој педагошки метод.* Београд: Омладинско позориште Дадов.
- **Ростањо 1991:** Реми Ростањо. Театар за децу. *Сцена.* (4-5).

Изборни методички курс III

■ ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: семинарски рад и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорана Опачић

Циљ предмета: Упознавање студената са интермедијалном природом књижевности за децу и младе, чиме се оспособљавају за самосталну примену у тумачењу и анализи. Оспособљавање студената да дешифрирају визуелни наратив (илустрацију, сликовницу) и разликују особености и самосталну природу књижевног и медијског „текста“.

Садржај предмета: Тумачење визуелног наратива илустрације; поетичка начела сликовнице; стрип и блог као део књижевног текста; анимирани / цртани филм и њихов однос према књижевним предлошцима – упоредна анализа књижевног текста и цртаног филма; проблематика цензуре цртаних филмова и књижевних текстова (у име политичке коректности).

Полагање испита: Студенти у договору са предметним професором израђују семинарски рад у коме тумаче одабрани текст и/или цртани / анимирани филм уз коришћење препоручене литературе. Студент израђује семинарски рад који усмено брани.

Вредновање: Семинарски рад и одбрана семинарског рада: 70; усмени део 30.

Литература:

Одабрана лектура
Основна

Маковић, З., М. Медарић, Д. Ораић (1988). *Интертекстуалност и интермедијалност.* Загреб: Завод за знаност о књижевности Филозофског факултета, 1988. (одабрани текстови)

Темат *Књижевност за децу и интермедијалност*, часопис *Детињство*, број 1 и 2/ 2014.

<https://zmajevedecjeigre.org.rs/wp-content/uploads/2019/12/Detinjstvo-1-2014.pdf>

<https://zmajevedecjeigre.org.rs/wp-content/uploads/2019/12/Detinjstvo-2-2014.pdf>

Опачић, Зорана (2019). *(Пре)обликовање детињства*, Београд: Учитељски факултет. (одабрана поглавља)

Допунска

Наранџић Ковач, Смиљана (2016). *Једна прича – два приповједача. Сликовница као приповијед*. Загреб: Артресор Наклада.

У складу са темом коју студенти одаберу.

■ ПОЕТИКА САВРЕМЕНЕ ПОЕЗИЈЕ ЗА ДЕЦУ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 7 Фонд часова: 20–22 ЕCTS: 3; Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Страхиња Полић

Садржај предмета: Појам савременог у контексту науке о књижевности; Књижевноисторијски оквир(и) савремене поезије за децу; Шири и ужи појам савремене српске књижевности за децу; Српска поезија за децу пострадовићевског периода; Типолошки модели српског песништва за децу 21. века; Слика детета у савременој поезији за децу; Тематско-мотивске иновације у поезији за децу 21. века; Анализа песничких збирки репрезентативних аутора савремене српске поезије за децу (Дејан Алексић, Бранко Стевановић, Горан Новаков, Предраг Пеђа Трајковић, Душан Поп Ђурђев, Мирјана Булатовић и др.); Израда студентских семинарских радова посвећених интерпретацији песничке збирке аутора савремене српске поезије за децу по избору.

Циљ предмета: Упознавање студената са поетичким особеностима и тенденцијама савремене српске поезије за децу. На трагу раније стечених знања из књижевности за децу и младе, студентима се предочавају књижевноисторијска и поетичка кретања савремене српске песме за децу, њени водећи представници и њихова репрезентативна песничка остварења, која ће кроз различите облике истраживачког рада тумачити. Тиме се студенти оспособљавају за даљи самостални рад и препознавање естетских вредности књижевноуметничких текстова које ће тек сусрети у свом даљем професионалном раду.

Литература

- **Брајовић 2022:** Brajović, T. (2022). *Tumačenje lirske pesme: od teorije do interpretativne prakse*. Novi Sad: Akademska knjiga.
- **Љуштановић 2009:** Љуштановић, Ј. (2009). *Брисање лава. Поетика модерног и српска поезија за децу од 1951. до 1971. године*, Нови Сад: Дневник, Висока школа струковних студија за образовање васпитача.
- **4. Опачић 2018:** Опачић, З. (2018) „О живој води – савремена поезија и приповедна проза за децу и младе”, Српска књижевност данас: зборник радова са округлих столова 2014–2017, Нови Сад: Српска академија наука и уметности, Огранак, 298–314.
- **Полић 2023:** Полић, С. (2023). „Критика света одраслих под маском инфантлности: видови децјег гласа у савременој српској поезији за децу“. *Детињство*, XLIX, 2023/2, 7–18.
- **Панић Мараш 2019:** Панић-Мараш, Ј. (2019). *Певање и приповедање*. Београд: Учитељски факултет.

■ ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА РАНЕ ПИСМЕНОСТИ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Вишња Мићић

Циљ предмета: Оспособити студенте да подстичу рану писменост код деце предшколског узраста кроз подстицање развоја имагинације, упознавање стратегија разумевања текста (усменог, штампаног или мултимедијалног), увођење у свет симболичког представљања и развој графомоторике.

Садржај предмета: 1. Читалац који не чита: рецепција текста, интерактивно читање деци, подстицање разумевања прочитаног, примери вежби и игара у раду са децом; 2. Зачеци кодирања и декодирања: прве дечје игре читања, разумевање и представљање језичких јединица, примери вежби и игара у раду са децом; 3. Рано читање: читање сликоприче и сликопесме, препознавање слова, игре за стимулсање раног читања; 4. Подстицање развоја графомоторике: моторичке вежбе у простору и у равни, линија и линијски систем, плес писања.

Начин оцењивања рада и резултата студената: Студенти се у току курса опредељују за једну од вежби или игара којима се подстиче рана писменост, припремају конкретан материјал за њену реализацију и испробавају га у раду са децом у вежбаоници. Пишу семинарски рад одговарајућег садржаја и форме и бране га на усменом испиту.

Литература:

1. Maricki, Dušanka (1978): *Teorija recepcije i nauci o književnosti*. Beograd: Nolit – IKU, 94–115.
2. Милатовић, Вук (2019): *Методика наставе српског језика и књижевности* у млађим разредима основне школе, Учитељски факултет, Београд, 2013, стр. 72–74, 76–77, 87–90, 108–134.
3. Митровић, Милица (2010): *Писменост и образовање: перспектива Нових студија писмености*. Београд: Филозофски факултет, 165–177.
4. Мићић, Вишња (2020): *Дете читалац и хронологија читања*. Београд: Учитељски факултет, 11–29, 223–287.
5. Мићић, Вишња (2019): „Подстицање развоја ране писмености“, *Методичка теорија и пракса*, бр. 1/2019, стр. 171–194.
6. Čudina-Obradović, Mira (2014): *Psihologija čitanja*. Zagreb: Učiteljski fakultet, 111–155.

■ МЕТОДИЧКО ЗАСНИВАЊЕ ПЕСАМА И КРАТКИХ ПРИЧА ЗА ДЕЦУ

Семестар: 7. ■ Фонд часова: 22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Бојан Марковић

Садржај предмета: *Теоријска настава.* 1. Дефинисање појмова песме и приче за децу и младе као и методичких појмова у вези са темом. 2. Тумачење књижевноуметничког текста у складу са теоријским и практичним знањима. 3. Сазнајна, естетичка и етичка вредност књижевноуметничког текста. 4. Хумор у песми и причи. 5. Песничке слике и језичкостилска средства у поезији. 6. Наратолошки појмови и структура приче. 7. Осећања и емпатија у песмама и причама. 8. Методичко обликовање и исходи тумачења. 9. Како поставити добро питање детету? 10. Стваралачке активности деце подстакнуте песмом и кратком причом.

Практична настава. Студенти у договору са предметним професором израђују писану припрему за реализацију једне активности у вртићу на самостално одабрани књижевни текст. Студент реализује активност у вртићу, накнадно презентује резултате и врши евалуацију оствареног просеца.

Циљ предмета: Упознавање студената са савременом поезијом и кратким причама за децу, њиховим разумевањем и тумачењем у контексту активности у предшколској установи.

Исход предмета: Студент ће бити спреман да самостално изражајно чита, разуме и тумачи песме и приче за децу и младе, те осмишљава методичке приступе текстовима како би се унапредила вештина читања/слушања и разумевања прочитаног.

Литература

1. Blek, M. (1986). Metafora. Leon Kojen (prir.). *Metafora, figure i značenja: zbornik teorijskih radova*. Beograd: Prosveta, 55–77.
2. Brajović, T. (2000). *Teorija pesničke slike*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
3. Лешић, З. (2010). *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник.

4. Marković, B. (2020). B. Modification of the Horizon of Reception, In: F. Arcidiacono, et all. (eds.), *MARE – Malta Applied Research in Education – A Journal of the Malta Educational Research Association (MERA)*, Valetta: Malta Educational Research Association (MERA), 79–96.
5. Марковић Б. (2017). Померање хоризонта рецепције – савремена поезија за ученике основношколског узраста, *Иновације у настави*, 30 (3), 44–56.
6. Монтеро Л. Г. (2010). *Лекције из поезије (за децу немирног духа)*. Београд: Креативни центар.
7. Опачић, З. (2018). *Антологија књижевности за децу II*. Нови Сад: Издавачки центар Матице српске.
8. Ружић, А. (2022). *Путовање у средиште приче*. Београд: Креативни центар.
9. Ћосић, Б. (1965). *Дечја поезија српска*. Нови Сад, Београд: Матица српска, СКЗ.

Допунска: У складу са темом коју студент одабере.

■ АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 (15+15) ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: практично и теоријски
 ■ Статус: изборни ■ проф. др Драган Мартиновић, доц. мр Драган Бранковић и проф. др Драгољуб Вишњић

НАПОМЕНА: Због специфичности предмета, вежбе се изводе кумулативно у трајању од 3 до 5 часова у току семестра, за време викенда, односно у виду мини логоровања за време летњег распуста, по окончању јунског испитног рока.

Циљ предмета: Настава предмета *Активности у природи* треба да студентима омогући стицање знања кроз теоретска предавања и практичне вежбе на терену. Циљ ће бити постигнут када спознају важност безбедног боравка у природи, препознају праве опасности и науче да исте превазиђу. Студенти треба да схвате праву вредност природе, значај њеног очувања у светлу савремених еколошких стремљења. На крају они треба да се упознају са реалним могућностима природе, да се у њој реализује део обимног програма наставе у природи из области физичког васпитања и рекреације, општих знања из живота и стварања навика за сталним посећивањем природе кроз рекреативне облике активности.

Садржај предмета: Програм предмета *Активности у природи* покрива више дисциплина и области: упознавање природе и њених законитости у изворном облику, обучавање вештина у сналажењу у природи, спознаји опасности, лепота и вредности природе у простору физичке културе, начине оптималног и безбедног боравка у природи, изучавање садржаја од значаја за правилно коришћење свих позитивних фактора у функцији здравља, едукације и рекреације. Предмет је уско повезан са Програмом наставе физичког васпитања ученика основних школа, програмима предшколских установа и неких савеза и асоцијација. Важно је напоменути да се велика већина програма реализује кроз практичне вежбе и провере стечених знања на самом терену у природи.

Литература:

- Вишњић, Д. и Мартиновић, Д. (2005). *Методика физичког васпитања*, Београд: БИГЗ PUBLISHING.
- Мартиновић, Д. и Бранковић, Д. (2012). *Основе физичког васпитања и спорта*, Београд: Драслар партнер.
- Милетић, К. В. (2011). *Изаз из отворених врата – активности у природи, филозофија модерног живота*. Београд: Самостално издање аутора.
- Савић, М. З. и Милетић, Ј. К. (2012). *Активности у природи*. Ниш: Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Нишу.

МЕТОДИКА НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Наташа Јанковић ■ **само за полазнике Модула енглеског језика**

Циљ предмета: Упознавање студената са основним теоријским и практичним аспектима примењене лингвистике као научне дисциплине и методичким принципима подучавања енглеског као страног језика. Оспособљавање студената за самосталан рад у настави енглеског језика.

Исход предмета: Студенти ће се упознати са основним теоријским полазиштима примењене лингвистике, овладати кључним појмовима и аспектима учења страног језика и практичним приступима настави енглеског језика у раду са децом млађих узраста. Студенти ће научити да у оквиру наставе енглеског језика повезују знања и искуства стечена кроз часове и наставну праксу у оквиру других школских и академских предмета.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Дефинисање појма методике наставе енглеског језика. Методички правци од значаја за савремену наставу енглеског језика. Учење и подучавање, настава оријентисана ка ученику. Развијање комуникативних и општих когнитивних способности кроз наставу енглеског језика. Развијање лингвистичке, социolingвистичке и прагматичке компетенције. Социокултурни аспекти учења енглеског језика. Говорна култура и функционална писменост. Језичко знање и језичка способност; приступи подучавању интегрисаних језичких знања и вештина у настави енглеског језика. Иновативни приступи и дидактичка средства у настави језика на раном узрасту. Описмењавање у настави страних језика. Различите технике читања и њихов васпитно-образовни значај. Вештина писања од диктата до слободног састава. Ризици превођења као приступа подучавању и провери знања. Типови задатака за увежбавање језичке грађе и језичких вештина. Значај и модели интегрисања наставе енглеског језика и других (пред)школских предмета. Концепција и функција вежбања у настави енглеског језика. Концепција савремених уџбеника за наставу енглеског језика и искоришћеност ученичких и наставничких потенцијала. Доживотно учење.

Практична настава

Подсећање на принципе интегрисања наставе енглеског језика са садржајима Музичке културе и Физичког васпитања, Ликовне културе и Образовне технологије, Српског језика и Књижевности за децу. Разматрање погодних тема, појмова и активности из области Упознавања околине/Познавања природе и друштва и Почетних математичких појмова/ Математике, ради њиховог интегрисања са наставом енглеског језика.

Методе извођења наставе: Предавања, дискусија, анализа педагошке документације и материјала, самостални рад студената.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени и писмени испит.

Литература:

Одабрани одломци:

Harmer, J. (1998). *How to Teach English*, Harlow: Longman.

Janković, N. (2010). Young Learners and Content-Based Instruction. *Sprachen lernen, Lernen durch Sprache*. (261-268). Bern: Pedagogische Hochschule.

Janković, N. (2008) Integrisanje i obogaćivanje sadržaja u funkciji učenja stranog jezika. U: *Inovacije u osnovno-školskom obrazovanju – od postojećeg ka mogućem*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet.

Janković, N. (2005). Vežbanja u nastavi jezičkih veština (konceptija, funkcija, vrednovanje). *Inovacije u nastavi*, br. XVIII, 2005/3, Beograd: Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet.

Јанковић, Н. (2022). *Вредновање, оцењивање и тестирање у настави страних језика*. FOKUS, Београд.

Scrivener, J. (1994). *Learning Teaching*. Oxford, Heinemann.

Tomović, N. (2019). *Applied Linguistics and English Language Teaching*. Beograd: FOCUS – Forum za interkulturnu komunikaciju.

Изборни методички курс IV

■ УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ КРОЗ ПОКРЕТ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Даница Циновић Којић, доц. др Владан Пелемиш

Циљ предмета: да студенти стекну знања и вештине како да организују и реализују физичке активности са предшколском децом у природи. Очекује се да студенти прошире теоријска знања о значају активности у природи; упознају основне законитости и организацију активности у природи и развију потребне вештине и схвате праву вредност природних фактора и њиховог утицаја на целокупан дечји развој.

Садржај предмета: Предмет покрива банку активности у природи укључујући: активности у дворишту предшколске и школске установе, активности у парку, шетње и излете, активности на планини (лето-зима), активности на снегу (лето-зима), активности у води и са водом, активности на леду, вожњу бицикла, трицикла, тротинета, ролера.... Теме-лекције су дате кроз међусобно повезане програмске целине, играонице Садржаји играоница представљају тематска подручја кретања и игра у природи.

Литература:

- Циновић, Којић, Д. (2007). *Играонице*. Београд: Учитељски факултет, стр. 08-31, 40-71, 80-88.
- Циновић-Којић, Д. (2011/12). *Акредитовани семинари* (Обима око 100 страна).
- Перић, Д.; Цветковић, Н. (2003) *Буди прав-бићеш здрав*. Младеновац: стр. 41-92, 103-119.

■ ДЕЦА У УЛОЗИ ЧУВАРА ПРИРОДЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорица Веиновић (највише 25 студената)

Циљ предмета:

Оспособљавање студената за планирање и реализацију активности очувања животне средине у раду са децом предшколског и млађег школског узраста (циљеви из области образовања за животну средину и одрживи развој)

Садржај предмета:

1. Образовање за животну средину и образовање за одрживи развој. Основне карактеристике и значај. Кључне компетенције и систем вредности које је потребно развијати код деце. Обавезе (европски и национални оквир), улога и значај васпитача и учитеља у реализацији циљева из ове области у раду са децом.

2. Методички аспекти образовања за животну средину/ одрживи развој. Значај и улога активног учења, савремених модела и облика рада у остваривању циљева из области образовања за животну средину/одрживи развој. Активности/часови о природи у природи. Холистички приступ у области образовања за животну средину/одрживи развој: карактеристике и значај. Примери активности из области образовања за животну средину/одрживи развој у раду са децом предшколског и млађег школског узраста (у оквиру *Упознавања околине*, односно предмета *Свет око нас/Природа и друштво* и *Чувари природе*): истраживање проблема у животној средини, њихових узрока, последица и могућих решења, као и развијање одрживих (еколошки пожељних) навика кроз игру, пројекте, експерименте и др.

Литература:

1. Веиновић, З. (2018). *Улога деце у очувању животне средине и/у одрживом друштву: прилози васпитању и образовању за одрживи развој*. Београд: Учитељски факултет Универзитета у Београду. (одабрана поглавља, укупно: 126 страна)
2. Миндјов, К., Митева, Т. (2007). *Зелени пакет јуниор: приручник за наставнике*. Регионални центар за животну средину за Централну и Источну Европу. (одабрана поглавља, укупно: 60 страна)

Додатна литература:

1. Вилотијевић, М. и Вилотијевић, Н. (2008). *Иновације у настави*. Врање: Учитељски факултет. (одабрана поглавља, укупно: 25 страна)

■ ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЦЕСИ У ЛИКОВНИМ АКТИВНОСТИМА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ доц. др Вера Вечански

Напомена: Курс ће се реализовати у групи до 25 студената.

Циљ предмета: Развијање и продубљивање знања и искустава стечених у оквиру наставе на редовним предметима Визуелне уметности и Методика ликовног васпитања 1. Разумевање природе ликовних активности на предшколском узрасту као истраживачких процеса који се развијају кроз време. Оспособљавање студената за самостално осмишљавање и развијање истраживачких ликовних процеса с децом у вртићу.

Садржај предмета: Студенти ће кроз практичан рад и сопствено искуство освешћивати различите фазе истраживачког ликовног процеса: одабир проблема или феномена који ће се истраживати, а који је релевантан и близак деци предшколског узраста; адекватан избор материјала / технике / ликовног поступка којим ће се одабрани проблем / феномен разрађивати; различити извори и начини прикупљања информација (путем замишљања, активног опажања, посматрања, опицавања, израде скица, фотографија, видеа итд.); различите могућности ликовне разраде: фрагменти, варијације, студије, увећања, превођење у други медиј...; активно промишљање и анализа претходних фаза истраживачког процеса и производа који су у њима настали, на бази чега се осмишљавају наредне фазе и кораци итд. Посебна пажња биће посвећена промишљеној употреби и интеракцији с материјалима, као и могућностима проширивања и продубљивања употребе једног истог материјала, ликовне технике или поступка у дугорочним ликовним процесима.

Литература:

1. Pelo, Ann (2007). *The Language of Art – Inquiry-Based Studio Practices in Early Childhood Settings*. St.Paul: Redleaf Press
2. Gandini, L., Hill, L., Cadwell, L., & Schwall, C. (Eds.). (2005). *In the Spirit of the Studio: Learning from the Atelier of Reggio Emilia*. New York: Teacher's College Press.

■ ХОР IV

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ Ана Ћосовић

Циљ предмета: Учешћем у хору Учитељског факултета развијају се певачке способности студената, али и, пре свега, подстиче креативност у музичкој интерпретацији. У складу са својим гласовним предиспозицијама студенти стичу вештину вишегласног певања у ансамблу, а затим искуствено пролазе процес припремања (пробе) и финализацију (јавни наступ/концерт) извођења хорских дела. Пролазећи кроз процес извођења, проширују се знања у области хорске литературе, епохе и стила, те одговарајућег начина интерпретације.

Садржај предмета: Вишегласно певање у ансамблу, процес припреме и финализација (јавни наступ) извођења хорских дела. Упознавање са хорском литературом, епохама и стилевима, односно начинима интерпретације.

Обавезе студената су редовни долазак на вежбе/пробе и учешће у јавним наступима хора (пригодне свечаности, завршни концерт).

Програм Хора IV континуирано следи, наставља у допуњује програм Хора I, Хора II и Хора III.

Нотна литература:

Гаудеамус игитур. Боже правде. Химна св. Сави. Мокрањец С. Тебе појем. Симић, В.: Пошла мома на воду. Толингер, Р.: Одби се грана. Манојловић, К.: Успаванка. Бетовен, Л.В.: Жртвена песма.

Мокрањац С.: *II руковет*. Аркаделт Ј.: *Аве Мариа*. Бајић И.: *Српкиња*. Моцарт В.А.: *Проба за концерт*. Handel, G.F.: *Canticorum iubilo*. Codaly, Z.: *Cohors Generosa*. O.di Lasso: *Ne proicias me*.

Изборни методички курс V

МЕТОДИКА ДИГИТАЛНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Данимир Мандић, проф. др Мирослава Ристић

Циљ курса/предмета

Оспособљавање студената за безбедну употребу дигиталних технологија у функцији развијања програма у предшколској установи, што подразумева: планирање, реализацију и вредновање активности деце уз коришћење дигиталних алата и уређаја са акцентом на адекватну дидактичку трансформацију садржаја кроз интегративни и пројектни приступ.

Садржај курса/предмета

Теоријска настава

Планирање и реализација активности у складу са Годинама узлета, са посебним освртом на развој дигиталних компетенција. Интегративни и пројектни приступ у раду са децом предшколског узраста. Улога и значај дигиталних уређаја у свакодневном животу и раду. Безбедно коришћење дигиталних уређаја и алата. Проблеми у оспособљавању васпитача и прихватању нових технологија. Истраживање степена информисаности, потреба и оспособљености васпитача за коришћење дидактичко-информатичких иновација и модели перманентног усавршавања.

Практична настава

Коришћење преносивих уређаја (рачунара, таблета и мобилних телефона) у реализацији васпитно образовног рада и других активности у вртићу. Коришћење образовних робота и паметних играчака у функцији развоја логичког мишљења. Припрема и реализација пројектног приступа. Употреба паметних табли и емулатора.

Литература

1. Вилотијевић, Н, Мандић, Д., Николић, И., Вилотијевић, М.(2019). **Информатичке основе интегративне наставе**, Учитељски факултет у Београду, Београд.
2. Вилотијевић, М, Мандић, Д., Вилотијевић, Н. (2018). **Пројектна настава у ИКТ окружењу**, Учитељски факултет у Београду, ЗУОВ, Београд.
3. Благданић С., Ристић М., Сарвановић А. (2018). **Од идеје до производа - приручник за наставнике (пројектни приступ настави у првом циклусу основног васпитања и образовања)**. BIGZ школство.
4. Ристић, М., Мандић, Д. (2017). **Образовање на даљину**, Учитељски факултет у Београду, Београд.
5. Бранковић, Д.;Мандић, Д. (2022)- **Методика информатичког образовања**, Учитељски факултет у Београду, Београд.

■ МЕТОДИКА ИНФОРМАТИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Данимир Мандић, проф. др Мирослава Ристић

Циљ курса/предмета

Настава предмета Методика информатичког образовања треба да омогући студентима овладавање основним знањима везаним за планирање и реализацију васпитно-образовног рада из области информационих технологија и вредновања ученика.

Садржај курса/предмета

Игре и активности за развој рачунарског размишљања без и са употребом технологије. Иновације у информатичком образовању. Паметне играчке и роботи у васпитно-образовном раду. Пројектне активности и дигиталне технологије. Компаративна анализа модела информатичког образовања у свету и код нас. Усавршавање запослених у образовању из области примене дигиталних технологија. Евалуација знања и праћење напредовања ученика у информатичком образовању. Хибридни модели васпитно-образовног рада. Креативна и критичка употреба технологије у васпитно-образовном раду.

Литература:

1. Бранковић, Драго и Мандић, Данимир (2003): *Методика информатичког образовања*, Филозофски факултет, Бања Лука и Медијаграф, Београд
2. Кузмановић Д. и сар. (2019). Деца у дигиталном добу. Графос, Ужице: https://www.unicef.org/serbia/media/10366/file/Deca_u_digitalnom_dobu.pdf
3. www.edu-soft.rs
4. <http://vebciklopedija.zajednicaucenja.edu.rs/>

■ ОРГАНИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ Марина Цветковић, Зорица Савић Ненадовић, проф. др Наташа Јанковић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Упознавање студената са теоријским и практичним аспектима организације активности у настави енглеског језика. Оспособљавање студената за квалитетну организацију часа и радног простора, као и самостално припремање, реализацију и (само)евалуацију појединих фаза часа.

Исход предмета: Студенти ће научити да промишљају битне теоријске и практичне аспекте организације активности у оквиру часа енглеског језика. Оспособиће се да креативно користе радни простор и основне и додатне наставне материјале у раду са децом млађег школског узраста. Примењиваће интегрисане вештине у раду са децом. Научиће да процењују квалитет реализације активности на часовима енглеског језика.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Значај дефинисања циља и исхода часа. Активности погодне за уводни, централни и завршни део часа. Специфичне активности током обраде, увежбавања и утврђивања градива. Активности које воде од игре до знања. Рад у великим и малим групама. Прилагођавање условима за рад. Креативност у организацији простора. Час и организација активности у природи. Примена стандардних наставних средстава и дигиталних технологија у раду са децом предшколског узраста. Планирање активности у односу на дечији узраст. Планирање времена у односу на фазе часа. Рад на усвајању правилног изговора, вокабулара, структура и елемената културе у оквиру активности за развој језичких вештина. Значај дијалогске форме, песме и покрета, слушања приче, игре по улогама, креативних игара и пројектних задатака у раду са децом предшколског узраста и организација одговарајућих активности.

Практична настава

Припрема за час и планирање активности. Самостална припрема задатих тема и наставних јединица за сваки од четири предшколског узраста. Испуњавање свеобухватних планова часа и израда портфолија. Демонстрација и симулација активности у раду са колегама на факултету као припрема за практичну реализацију истих у раду са децом предшколског узраста. Групна дискусија обрађених тема на основу запажања забележених у предвиђеним обрасцима за припрему часа, као припремни модел за реализацију активности током праксе. Обрасце испуњене на енглеском језику студенти предају у виду дневника праксе предметним наставницима на факултету. Припрема активности и материјала у склопу овог предмета служиће у виду практикума као основа за предмет Практични аспекти наставе енглеског језика II.

Методе извођења наставе: Предавања, демонстрација, анализа наставних материјала, симулација, дискусија, практични рад студената самостално и у групи.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени испит и практични рад.

Литература:

Одабрани одломци:

Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*, Harlow: Longman.

Janković, N., Cvetković, M. (2012). Curiosity and Creativity – A Perfect Foundation for CLIL. U: *Content and Language Integrated Learning in Teaching Young Learners*, (21 – 34). Jagodina: Univerzitet u Kragujevcu,

Moon, J. (2000). *Children Learning English*. Oxford: Macmillan Heinemann.

Phillips, S. (1993). *Young learners*. Resource books for teachers. Oxford: OUP

Pinter, A. (2006). *Teaching Young Language Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman.

Scrivener, J. (1994). *Learning Teaching*. Oxford, Heinemann.

■ ПРАКТИЧНИ АСПЕКТИ НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА II

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3

■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ Марина Цветковић, Зорица Савић Ненадовић, проф. др Наташа Јанковић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Оспособљавање студената за самостално држање појединих активности, а потом и целог часа енглеског језика. Анализа, самоевалуација и групна евалуација часова на основу одржаних активности, часова и дневника праксе.

Исход предмета: Студенти ће научити да повезују знања и искуства стечена током праксе у оквиру предшколских активности и академских предмета а у вези са теоријским и практичним аспектима наставе енглеског језика. Стећи ће практично искуство у планирању и реализацији активности на часовима енглеског језика и временској артикулацији часа. Научиће да самовреднују и вреднују активности на часовима енглеског језика. Овладаће интегрисањем садржаја и вештина из свих обавезних области предшколског васпитања и образовања у оквиру наставе енглеског језика.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Обнављање кључних теоријских и практичних аспеката припреме и реализације часа енглеског језика на основу инструктивног рада. Самостална припрема активности у оквиру задате наставне јединице на основу додељеног уџбеника/наставног материјала. Индивидуални и групни менторски рад са студентима у вези са припремљеним плановима и активностима за реализацију на часовима енглеског језика.

Практична настава

Групне инструктивне вежбе на основу планираних активности за реализацију на часовима енглеског језика. Студенти у групама присуствују часовима енглеског језика у неколико различитих предшколских установа. Најпре посматрају низ часова и бележе запажања у обрасцима за опсервацију часова. Потом, у договору са предметним наставником-ментором у предшколској установи самостално реализују поједине активности у више различитих узрасних група, а потом самостално држе један или више часова енглеског језика уз надзор предметног наставника-ментора. Обрасце испуњене на енглеском језику на основу посматрања и реализације активности и часова предају у виду дневника праксе предметним наставницима на факултету. Следи групна анализа и дискусија заснована на белешкама и искуствима из праксе. На основу претходно стечених знања и вештина, студенти размењују утиске и изводе закључке о свим практичним аспектима посматраних и самостално одржаних активности и часова, разматрају позитивна решења, евентуалне потешкоће и могућности за додатна побољшања.

Методе извођења наставе: Предавања, инструктивне вежбе, анализа наставних материјала, дискусија, практични рад студената самостално и у групи, самостално држање активности и часа у оквиру наставе енглеског језика.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени испит и самостално држање активности и часа.

Литература:

Одабрани одломци:

Janković, N., Cvetković, M. (2013). Theoretical foundations of the teaching practice. U: *Theoretical and Methodological Basis of Quality Education*. (27-40). Belgrade:TEF and Nowy Sacz: PWSZ

Phillips, S. (1993). *Young learners*. Resource books for teachers. Oxford: OUP

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman.

Švecová, H. 2003. *Cross-curricular Activities*. Oxford: Oxford University Press.

Tomović, N. (2019). *Applied Linguistics and English Language Teaching*. Beograd: FOCUS – Forum za interkulturnu komunikaciju.

Trnavac, N. i dr. (1991). *Didaktičke igre*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva i Pedagoška akademija za obrazovanje učitelja.

Избор из уџбеничких комплекта за наставу енглеског језика.